

Іваніхіна Анастасія Вадимівна

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця — ст. викл. Росенко Л. В.

ОСНОВНІ ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ФІЛОЛОГА-УКРАЇНІСТА

Оволодіння фаховими знаннями та уміннями є життєво важливим аспектом для майбутнього філолога, який викладає українську мову. Філолог у майбутньому на заняттях з української мови має підготувати таких здобувачів освіти, які зможуть вільно спілкуватися рідною мовою, пишатися нею, не будуть байдужими до її майбутнього. Одним із завдань закладу вищої освіти є сформувати в майбутнього вчителя-філолога або перекладача найголовнішу компетентність – усвідомлення цінності рідної мови, її енергетичного заряду, необхідності збереження культурних набутків українців для майбутніх поколінь.

Кутова С.О., Іванишин М.В. зазначають наступні фахові компетентності сучасного філолога: лінгвістичну, літературознавчу, комунікативну, педагогічну, психологічну, методичну, інформаційну, культурологічну (Кутова, Іванишин, 2021, 52)

У процесі підготовки педагогів слід врахувати і сучасну вимогу: необхідність оволодіння цифровою грамотністю, вмінням ефективно застосовувати комп'ютерні технології як в умовах офлайн-навчання, так і під час онлайн-занять. Підготовка вчителів до організації змішаного навчання – це завдання номер один в умовах воєнного стану та інших різноманітних викликів, які можуть поставати у світі в майбутньому (Кутова, Іванишин, 2021, 53).

Професійна компетентність вчителя - це сукупність знань і вмінь, які визначають результативність професійної праці; комплекс професійних знань і професійних значущих особистісних якостей; прояв єдності професійної та загальної культури (Барабаш, 2014, 153). Оцінити професійну компетентність філолога можна через систему сформованих предметних та через дотичних до навчальних факторів, що відображаються в інтелектуальній, комунікативній, інформаційній, суспільно-політичній та особистісній сферах. Сучасний учитель достеменно повинен вести пошукову, науково-дослідницьку соціальну, культурно-просвітницьку діяльність.

Перша професійна компетентність, що вимагається від філолога, - це володіння мовою, яку він викладає. Філолог повинен мати глибоке розуміння фонетики, морфології та синтаксису мови, зокрема її граматичних особливостей та конструкцій. Він повинен бути здатний аналізувати мовні явища, виявляти їх зв'язок з іншими мовними явищами та пояснювати їх роль у функціонуванні мови.

Друга важлива компетентність - це знання літератури та культури мови, яку він викладає. Філолог повинен мати широкий обсяг знань про літературні твори, літературні напрямки та течії. Він також повинен бути здатним аналізувати та інтерпретувати текст, розуміти його історичний та культурний контекст, вміти оцінити його художній потенціал.

Третя важлива компетентність - це вміння проводити дослідження та аналізувати тексти. Філолог повинен бути здатним відстежувати лінгвістичні та літературні тенденції, проводити порівняльний аналіз між різними текстами, а також вміти виявляти семантичні, стилістичні та жанрові особливості різних літературних творів.

Четверта важлива компетентність - це вміння працювати з текстом. Філолог повинен бути здатним редагувати та адаптувати текст для різноманітних цільових аудиторій, використовуючи різні стилі та жанри письма. Також він повинен бути здатним адаптувати текст до різних мовних середовищ та культурних контекстів.

П'ята важлива компетентність - це вміння спілкуватися та працювати в команді. Філолог повинен мати вміння ефективно спілкуватися як упродовж робочого процесу, так і в комунікативних ситуаціях. Він повинен бути здатним спілкуватися з колегами, викладачами та студентами, а також вміти ефективно працювати в команді при підготовці та проведенні наукових заходів та проєктів.

Шоста важлива компетентність - це креативність та інноваційність. Філолог повинен мати здатність генерувати нові ідеї, розвивати нетрадиційні підходи до вивчення мови, літератури та культури, розробляти нові методики та підходи до викладання та дослідження.

Один із надзвичайно важливих аспектів сьогодення - це вміння працювати в умовах зміни та адаптуватися до нових викликів. Філолог повинен бути готовим працювати в умовах швидкозмінних технологій, змінювати свої підходи та методики роботи відповідно до потреб ринку праці та суспільства в цілому. Він повинен бути готовим до навчання та самовдосконалення, а також вміти ефективно пристосовуватися до нових умов праці та життя.

Філолог має дуже багато і старанно працювати над своєю місією, щоб професійно донести і показати учням або людям, з якими він працює силу рідного слова, особливості та нюанси мови, на які потрібно звернути особливу увагу. Філолог не тільки навчає мові, а ще і виконує функцію психолога, який

за допомогою своїх знань і професійної підготовки, зможе дати значущу пораду і допомогти людям.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Барабаш І. В. (2014) Формування професійної мовно - літературної компетентності майбутніх учителів-філологів як педагогічна проблема. Проблеми підготовки сучасного вчителя. № 10 (Ч. 1).152–157.
2. Лук'янова М.І. (2002) Психолого-педагогічна компетентність учителя. Дайджест педагогічних ідей та технологій «Школа-парк». №2. 56-61.
3. Роль вчителя у формуванні суспільства: виклики та можливості (2023) [Електронний ресурс] Режим доступу:
4. https://znayshov.com/News/Details/rol_vchytelia_u_formuvanni_suspilstva_vyklyku_ta_mozhlyvosti Дата звернення 04.03.2024.
5. Кутова С.О., Іванишин М.В. (2021) Формування фахових компетентностей філологів засобами освітніх інформаційних технологій на заняттях з методики навчання української мови та літератури. Вип. 39. 2021 50-58.